

Sygn. akt I CSK 417/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Komendzie Powiatowej Policji w P.
o zapłatę i nakazanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 września 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Powód W. S. złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), którym oddalono apelację powoda w sprawie o zapłatę przeciwko Skarbowi Państwa – Komendzie Rejonowej Policji w P.. Skarżący wskazał orzeczenie, do którego odnosi się skarga, jednak nie oznaczył zakresu zaskarżenia tego orzeczenia. We wnioskach skargi wniósł natomiast o „[z]mianę zaskarżonego wyroku uwzględnienie powództwa” (pisownia oryginalna) oraz o „[z]asądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym”.

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku nieuwzględnienia tego wniosku – o jej oddalenie. Jednocześnie wniósł – „w każdym z powyższych przypadków” – o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna, jako obarczona nieusuwalnym brakiem konstrukcyjnym, podlegała odrzuceniu.

Stosownie do art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać m.in. oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części (pkt 1), oraz wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (pkt 3). Elementy te mają dla skargi charakter konstrukcyjny, a ich brak nie podlega uzupełnieniu. Wniosek taki wynika z porównania treści art. 398⁶ § 2 k.p.c. *in medio* oraz art. 398⁶ § 1 k.p.c. Tylko drugi z przywołanych przepisów dopuszcza sanowanie określonych braków skargi kasacyjnej; nie dotyczy to jednak wymienionych na wstępie elementów konstrukcyjnych.

Oznaczenie zakresu zaskarżenia oraz precyzyjne opisanie wniosków skargi kasacyjnej ma kluczowe znaczenie – omawiany środek zaskarżenia jest bowiem wnoszony od orzeczenia prawomocnego. Na etapie wnoszenia skargi znany musi być zatem zakres ewentualnej ingerencji Sądu Najwyższego w zaskarżone orzeczenie. Skargę rozpoznaje się bowiem w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.), a wniosek lub wnioski skargi kasacyjnej muszą być ściśle skorelowane z zakresem zaskarżenia (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2021 r., II CSK 501/20). Co istotne, wykładnia skargi w celu ustalenia jej zakresu zaskarżenia jest w zasadzie niedopuszczalna (postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja 2018 r., IV CSK 616/17), a w analizowanym przypadku, z uwagi na pominięcie zarówno zakresu zaskarżenia, jak i elementu konstrukcyjnego z art. 398⁴ § 1 pkt 3 *in fine* k.p.c. – także niemożliwa.

Spełnienie analizowanych wymagań nie może być uznane za nadmiernie skomplikowane lub kłopotliwe: i z tej przyczyny, że wszystkie elementy

konstrukcyjne, niepodlegające czynnościom zmierzającym do usunięcia braków, są klarownie wyliczone w art. 398⁴ § 1 k.p.c., i z powodu obowiązującego w postępowaniu kasacyjnym obowiązkowego zastępstwa stron przez profesjonalnych prawników, zasadniczo adwokatów lub radców prawnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 czerwca 2020 r., III CSK 149/19).

Wbrew opisanym wyżej wymaganiom skarżący w ogóle nie oznaczył zakresu, w jakim zaskarżony został wyrok Sądu drugiej instancji, co samo w sobie wymusza odrzucenie skargi. Nadto w skardze poprzestano na zgłoszeniu żądania zmiany zaskarżonego orzeczenia, bez poprzedzenia go żądaniem uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego. Formuła taka jest sprzeczna z imperatywnym brzmieniem art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., a przy tym nie oddaje natury orzekania przez Sąd Najwyższy w postępowaniu ze skargi kasacyjnej. Rzecz bowiem w tym, że wspomnianą skargę wnosi się od orzeczenia prawomocnego, a zatem jakakolwiek ingerencja w jego treść wymaga, wprowadzie dokonywanego *implicite*, uchylenia zaskarżonego judykatu.

Zgłoszony w skardze wniosek jest także niepoprawny merytorycznie, gdyż Sąd Najwyższy nie może zmienić zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa. Orzekając reformatoryjnie, Sąd ten dokonuje zmiany wyroku sądu drugiej instancji, a treść takiego wyroku jest determinowana naturą postępowania apelacyjnego i zasadniczo polega na oddaleniu apelacji, względnie jej uwzględnieniu przez dokonanie ingerencji w wyrok sądu pierwszej instancji.

Niezależnie od powyższego skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu także z powodu wniesienia jej przez osobę nieuprawnioną do działania w imieniu W. S.. Zaskarżony wyrok został doręczony pełnomocnikowi powoda (wraz z uzasadnieniem) 14 października 2020 r. (EPO – k. 287), a skargę wniesiono 14 grudnia 2020 r., a zatem w ostatnim dniu ustawowego terminu (koperta – k. 290). Do skargi nie dołączono pełnomocnictwa upoważniającego jej autora do reprezentacji powoda w postępowaniu przed Sądem Najwyższym; stosowny dokument przedstawiono dopiero na skutek dokonanego przez Sąd Apelacyjny wezwania do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej (wezwanie – k. 292, pełnomocnictwo – k. 295). Dokument przedstawiony przez

adwokata, który reprezentujące powoda, jest jednak datowany na 14 stycznia 2021 r., a zatem nie może on służyć do wykazania, że wspomniany adwokat był uprawniony do wniesienia skargi już 14 grudnia 2020 r.

Stosownie do art. 398⁶ § 2 *in medio* k.p.c. skarga kasacyjna powoda podlegała odrzuceniu już na etapie badania jej przez Sąd drugiej instancji. Wobec jej nieodrzczenia, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398⁶ § 2 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Nie zachodziły podstawy do orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Strona pozwana wyraźnie bowiem powiązała wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, przytoczony wyżej w adekwatnej części, wyłącznie z wydaniem określonych rozstrzygnięć. Zrezygnowała zatem z postawienia wniosku o charakterze ogólnym, odnoszącym się do zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego, na rzecz zawężenia tego wniosku, zgodnie z zasadą dyspozycyjności, do zasądzenia kosztów „w każdym z powyższych przypadków”, czyli odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenia skargi - z pominięciem wariantu w postaci orzeczenia o odrzuceniu skargi.

Podkreślenia wymaga, że nie jest oczekiwane, by w odpowiedzi na skargę kasacyjną następowała antycypacja wszelkich mogących zapaść rozstrzygnięć i stosowne do tego jednostkowe przyporządkowanie wniosków o zasądzenie kosztów procesu - choć w sytuacji oczywistych braków konstrukcyjnych nietrudno przewidzieć, że badanie skargi nie będzie mogło przejść nawet do oceny wystąpienia przyczyn kasacyjnych, właściwych dla etapu przedsądu. Rzecz natomiast w tym, aby zgłaszane przez strony wnioski o koszty były formułowane w sposób, który co najmniej nie zamyka Sądowi drogi do orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Rozstrzygnięcie w tym przedmiocie nie jest wydawane z urzędu, lecz wymaga zgłoszenia wniosku, którego treść nie może być uzupełniana przez sam Sąd, gdyż następowałoby to wbrew zasadom rozstrzygania o kosztach procesu, a ponadto z uszczerbkiem dla przeciwnika tej strony, która nie zgłosiła stosownego żądania.

Z uwagi na powyższe orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

